

İÇİNDEKİLER

KISIM I

VYGOTSKY SİSTEMİ: KÜLTÜREL-TARİHSEL GELİŞİM KURAMI

BÖLÜM 1

Vygotsky'nin Yaklaşımına Giriş

Zihnin Araçları.....	4
Zihnin Araçları Niçin Önemlidir.....	5
Vygotsky Yaklaşımının Tarihçesi.....	9
Vygotsky'nin Hayatı.....	9
Vygotsky'nin Çağdaşları.....	11
Vygotsky Sonrası: Rus Meslektaşları ve Öğrencileri.....	11
Vygotsky'nin kuramının Batı'daki Araştırma ve Uygulamaları.....	12
Vygotsky'nin Sistemi: Psikolojinin ve Eğitimin İlkeleri.....	14
Bilginin Yapılandırılması.....	14
Sosyal Bağlamın Önemi.....	15
Öğrenme ve Gelişim Arasındaki İlişki.....	20
Dilin Gelişimdeki Rolü.....	22
Daha Fazla Bilgi İçin.....	23

BÖLÜM 2

Zihinsel Araçların ve İleri Düzey Zihinsel İşlevlerin Kazanılması

Araçların Amacı.....	26
Zihnin Kapasitesini Genişletme.....	27
Davranışta Uzmanlaşma.....	27

Bağımsızlığı Kazanma.....	29
En Üst Düzey Gelişime Erişim	30
Dil: Evrensel Araç.....	30
İleri Düzey Zihinsel İşlevler Kavramı.....	31
Düşük Düzey Zihinsel İşlevlerin Özellikleri	31
İleri Düzey Zihinsel İşlevlerin Özellikleri	31
İleri Düzey Zihinsel İşlevlerin Gelişimi.....	35
Düşük Düzey Zihinsel İşlevlerin İnşası.....	35
Kültürel Bağlamın Etkisi.....	35
Ortak İşlevlerden Bireysel İşlevlere Geçiş	36
Zihinsel İşlevlerin Gelişiminde Bireysel Farklılıklar	37
Düşük Düzey Zihinsel İşlevler.....	37
İleri Düzey Zihinsel İşlevler	38
İleri ve Düşük Düzey Zihinsel İşlevlerin Gelişimindeki Açığın Kapatılması: Özel Eğitime Vygostky Yaklaşımı.....	39
Özel Gereksinimli Olmanın Sosyal ve Kültürel Doğası	39
Gerçek Anlamda İyileştirme	41
Vygotsky'nin Kuramının Özel Eğitime Uygulanması.....	42
Daha Fazla Bilgi İçin.....	45

BÖLÜM 3

Vygotsky'nin Sistemi ve Diğer Gelişim ve Öğrenme Kuramları

Piaget'in Yapılandırmacı Yaklaşımı	48
Benzerlikler	48
Farklılıklar	50
Davranışçı Kuramlar	52
Benzerlikler	52
Farklılıklar	53
Bilgiyi İşleme Kuramı.....	55
Benzerlikler	55
Farklılıklar.....	56
Montessori Yaklaşımı.....	57
Benzerlikler	57
Farklılıklar.....	57
Vygotsky Yaklaşımına Eleştiriler	58
Daha Fazla Bilgi İçin.....	59

KISIM II

GELİŞİM VE ÖĞRENME İÇİN STRATEJİLER (TAKTİKLER)

BÖLÜM 4

Potansiyel Gelişim Alanı (PGA)

Potansiyel Gelişim Alanının Tanımı.....	64
Bağımsız Performans ve Yardım Alınan Performans	64
PGA'nın Dinamikleri.....	67
Çalışmayı Geliştirmede PGA'nın Kullanımı	69
Öğrenme/Öğretme İçin Uygulamalar.....	71
Yardımcı Performans.....	72
Çocukların Yeteneklerini Değerlendirme.....	73
Gelişime Uygun Alıştırmaları Tanımlama	73
PGA'nın Öğretimde Kullanılması.....	75
Gelişim Kapasitesini Artırma	75
Destek Verme	77
Yapı Alanı Olarak PGA.....	79
Performans ve Yeterlilik	79
Durumları Yapılandırma	79
PGA İçinde Destek Vermenin Dinamikleri.....	80
Daha Fazla Bilgi İçin.....	81

BÖLÜM 5

Taktikler: Araçların Kullanımı

Zihinsel Araçlar Olarak Araçlar	84
Araçların İşlevi.....	85
Araçların Gelişimsel Yolu.....	87
Sosyal ve Duygusal Davranışların Aracılığı.....	89
Bilişin Dışsal Aracılığı.....	90
Algı	90
Dikkat.....	91
Bellek.....	92
Düşünme	93

Aracıları Sınıfta Kullanmak.....	94
Destekleyici Olarak Aracılar	94
Aracılar Ne Değildir?	95
Sınıf Ortamında Dışsal Aracılar Kullanma Örnekleri	96
Dışsal Aracıları Kullanmakla İlgili İlkeler	102
Daha Fazla Bilgi İçin.....	105

BÖLÜM 6

Taktikler: Dilin Kullanımı

Kültürel Bir Araç Olarak Dil	109
Konuşmanın İşlevleri	110
Konuşmanın Gelişimsel Yolu	111
Konuşma ve Düşünmenin Ortaya Çıkışı.....	112
Kendine Yönelik Konuşma.....	113
İçsel Konuşma ve Sözel Düşünme.....	116
Anlamın Gelişimi.....	118
Yazılı Konuşmanın Gelişimi	119
Yazmak Düşünmeyi Nasıl Destekler	120
Dilin Sınıfta Kullanımı	124
Kendine Yönelik Konuşmanın Gelişimini Desteklemek.....	124
Anlam Gelişimini Desteklemek	126
Yazılı Dil Gelişimini Desteklemek.....	127
Daha Fazla Bilgi İçin.....	129

BÖLÜM 7

Taktikler: Paylaşılan Etkinliklerin Kullanımı

Paylaşılan Etkinlik Sırasında Etkileşim	133
Paylaşılan Etkinlik Öğrenmeyi Nasıl Destekler?	134
Paylaşılan Etkinlik - Diğerlerini Düzenleme ve Öz Düzenleme	135
Diğerlerini Düzenlemenin Önemi	136
Öz Düzenlemeyi Geliştirmek için Diğerlerini Düzenlemeyi Kullanmak.....	138
Paylaşılan Etkinlikte Öğretmenin Rolü	141

Katılımcı Olarak Öğretmenler.....	141
Planlayıcı Olarak Öğretmenler	146
Paylaşılan Etkinlikte Akranların Rolü	147
Daha Fazla Bilgi İçin.....	153

KISIM III

VYGOTSKY YAKLAŞIMINI ERKEN ÇOCUKLUKTA GELİŞİM VE ÖĞRENMEYE UYGULAMA

BÖLÜM 8

Gelişimsel İlerlemeler ve Hâkim Etkinlik: Bebekler ve Yürümeye Başlayan Çocuklar

Gelişimsel İlerleme Kavramı.....	158
Gelişimin Sosyal Yönü	158
Çocuk Gelişiminde Gelişimin Sosyal Yönünün Rolü	160
Hâkim Etkinlik Kavramı.....	161
Hâkim Etkinliğin Tanımı	161
Çocuklar Hâkim Etkinlikle İlgilenmeye Nasıl Başlarlar	163
Bebekliğin Gelişimsel İlerlemeleri.....	166
Bağlanma	166
Nesne Yönelimli Duyu Motor Eylemler	167
Bebeklerin Hâkim Etkinliği: Bakıcılarla Duygusal Etkileşimler....	138
Duygusal Alışverişler	169
Çocuğun İlk Girişimleri	169
Nesneler Etrafında Değişimler.....	171
İlk Jestler ve Kelimeler	171
Yürümeye Başlayan Çocuklarda Gelişimsel İlerlemeler.....	173
Duyu Motor Düşünme	175
Kendilik Kavramının Ortaya Çıkması	176
Yürümeye Başlayan Çocuklarda Hâkim Etkinlik: Nesne Yönelimli Etkinlik	179
Nesne Yönelimli Etkinlikte Yetişkin Aracılığı	179
Araçsal Etkinlik	180
Nesne Yönelimli Etkinlikte Dilin Rolü	180

Nesne Yönelimli Etkinlik Boyunca Algının Yeniden Yapılandırılması	181
Sembolik Kullanım	182
Daha Fazla Bilgi İçin.....	183

BÖLÜM 9

Bebekler ve 1-3 Yaş Çocuklarında Gelişimsel İlerlemeyi Destekleme

Doğumdan 6 Aya Kadar Bebekleri Destekleme.....	186
Duygusal İletişimi Destekleme	186
Çocuğun İlk Girişimlerini Destekleme	187
6-12 Aylık Bebekleri Destekleme	189
Nesnelerin Etrafındaki Değişimleri Destekleme	189
İlk Jestleri Destekleme	191
12-24 Aylık Çocukları Destekleme	192
Nesne Yönelimli Etkinlikleri Destekleme.....	193
Araçsal Etkinliği Destekleme	194
“Duyu Motor Kavramlar”ın Gelişimini Destekleme	195
Duyu Standartlarının Kazanımını Destekleme.....	196
Sembolik Kullanımı Destekleme.....	197
24-36 Aylık Çocukları Destekleme: Yürümeye Başlama	
Döneminden Okul Öncesi Dönemine Geçiş	198
Yürümeye Başlayan Çocuklarda Ortaya Çıkan Kendilik Kavramını Destekleme	198
Mış Gibi Oyunun Gelişimini Destekleme	199
Öz Düzenlemeyi Destekleme	201
Daha Fazla Bilgi İçin.....	201

BÖLÜM 10

Gelişimsel İlerlemeler ve Hâkim Etkinlik: 3-4 Yaş ve Anasınıfı

Gelişimsel İlerlemeler.....	204
Sembolik İşlev.....	204
İçsel Zihinsel Alanda Eylem Yapmaya Başlama	206
Hayal Gücü	207

Duyguların ve Düşünmenin Bütünleşmesi.....	208
Öz Düzenlemenin Gelişimi	209
Mış Gibi Oyun: Hâkim Etkinlik.....	212
Psikoloji ve Eğitimde Oyun Kavramları.....	212
Vygotsky Sisteminde Oyun.....	213
Oyun Gelişimi Nasıl Etkiler	216
Potansiyel Gelişim Alanını Oluşturma	216
Düşüncenin Eylemlerden ve Nesnelere Ayrılmasını Kolaylaştırma.....	219
Öz Düzenlemenin Gelişimini Kolaylaştırma	220
Çocuğun Motivasyonunu Etkileme	221
Bilişsel “Benmerkezcilikten Uzaklaşmayı” Kolaylaştırma	221
Oyunun Gelişimsel Yolu.....	221
Bir-Üç Yaş Çocuklarının Oynadığı Oyun	222
Okul Öncesinde ve Anasınında Oyun.....	223
Okul Öncesinde Oyun Dışı Etkinlikler.....	224
Kurallı Oyunlar	224
Üretici Etkinlikler	227
Akademik Becerilere Hazırlayıcı Etkinlikler	228
Motor Etkinlikler	229
Okula Hazırlık.....	229
Daha Fazla Bilgi İçin.....	230

BÖLÜM 11

Okul Öncesi Dönemde Gelişimsel İlerlemeleri Destekleme

Hâkim Etkinlik Olarak Mış Gibi Oyunu Destekleme	233
Olgunlaşmış Oyunun Özellikleri.....	233
Okul Öncesi Eğitim Sınıflarında Görülen Oyunun Düzeyleri.....	235
Oyunun Zenginleştirilmesi.....	238
Okul Öncesi Dönemdeki Diğer Etkinlikleri Destekleme	251
Kurallı Oyunlar	252
Üretici Etkinlikler	254
Akademik Becerilere Hazırlayıcı Etkinlikler	260
Motor Etkinlikler	265
Okula Hazır Olmayı Destekleme.....	266
Daha Fazla Bilgi İçin.....	267

BÖLÜM 12

İlköğretimin İlk Sınıflarındaki Gelişimsel İlerlemeler ve Bu Döneme Hâkim Olan Etkinlik

Örgün Öğretim ve İlköğretim Sınıflarında Gelişme.....	271
İlköğretim Çağındaki Çocukların Gelişimsel İlerlemeleri.....	272
Kuramsal Uslamlamanın Başlangıcı	273
İleri Düzey Zihinsel İşlevlerin Ortaya Çıkışı	277
Öğrenme Motivasyonu	279
Bu Döneme Hâkim Olan Etkinlik: Öğrenme Etkinliği.....	282
Öğrenme Etkinliğinin Tanımı	284
Öğrenme Görevi.....	284
Öğrenme Eylemleri.....	285
Kontrol Eylemi ya da Geribildirim	288
Öz Yansıtma.....	290
İlköğretimin İlk Sınıflarında Öğrenme Etkinliği	290
Daha Fazla Bilgi İçin.....	292

BÖLÜM 13

İlköğretimin İlk Yıllarında Gelişimsel İlerlemelerin Desteklenmesi

Öğrenme Etkinliğinin Önemli Öğelerini Desteklemek.....	296
Modelleri Çocukların Genellenmiş Eylemleri Anlamalarına Yardım Etme Yolu Olarak Kullanın	296
Çocukların Öğrenme Amacını Etkinlik “Aracılığıyla” Görmesine Yardımcı Olun	298
Çocukların “Standart” Kavramını Anlamasına ve Öğrenmeye Rehber Olması İçin Standartların Nasıl Kullanılacağını Öğrenmesine Yardımcı Olun.....	298
Yansıtmayı Desteklemek İçin Yollar Bulun.....	299
Öğrenme Eylemlerinin Gelişimini Desteklemenin Bir Yolu Olarak Adım Adım Biçimlendirme	300
Eylemin Temel İlkesinin Önemi	301
“Somutlaştırılmış” Eylem İhtiyacı	302
Zihinsel Eylemlerin Otomatikleşmesi.....	304
Doğal Hatalar ve Kaçınılabılır Hatalar Arasındaki Ayrım.....	306

Aşamalı Bir Şekilde Desteklenen Yazma - "Adım Adım Biçimlendirme"nin Yazmaya Uygulanması.....	308
Okul Öncesi Yıllarında Gelişimsel İlerlemeler Kaydedemeyen İlköğretim Öğrencilerini Desteklemek	313
Alıştırma Yapan Çocuk Kazanmalıdır	314
Oyun Kendi Kendini Düzeltici Olmalıdır	315
Çocuğun Becerileri Değiştikçe Oyun da Değişmelidir.	315
Daha Fazla Bilgi İçin.....	316

BÖLÜM 14

Dinamik Değerlendirme: Potansiyel Gelişim Alanı Uygulaması

Geleneksel Değerlendirmeye Karşı Dinamik Değerlendirme	318
Dinamik Değerlendirme Nedir?.....	321
Vygotsky Sonrası Dinamik Değerlendirme Uygulamaları ...	323
Sınıfta Dinamik Değerlendirme Örnekleri	326
Dinamik Değerlendirme: Öğretim İçin Bir Araç	333
Daha Fazla Bilgi İçin.....	334
<i>Son Söz</i>	335
<i>Sözlük</i>	337
<i>Kaynaklar</i>	345